

חיזוקי שי

על ענייני

מצוות קריאת שמע,
מצוות תפילין ומצוות ציצית

מאת

שלמה יוסף גליבטער

חיזוקי שי

מהדורה מיוחדת

על ענייני

מצוות קריאת שמע, מצוות תפילין ומצוות ציצית

לעילוי נשמות

הנרות הקדושות שלהבותיהם עלו בסערה השמימה
בנר א' דחנוכה תשפ"ו

קרבות הטבח הנורא בסידני אוסטרליה הי"ד

מאת

שלמה יוסף געליבטער

לורנס נ. י.

חיזוקי שי הוא חלק מסדרת חמודי שי
ההסכמות לספרי חמודי שי נדפסו בסוף הקונטרס

ליצירת קשר עם המחבר:

josephgeliebter@gmail.com

תוכן העניינים

4.....	הקדמה
9.....	שומר ישראל
17.....	יעקב אבינו וקריאת שמע
24.....	מצוות ציצית
43.....	מצוות תפילין
51.....	געגועי הנשמה
55.....	תפילה
67.....	אחדות
77.....	אמונה
87.....	הסכמות

הקדמה

שמע ישראל, ציצי ותפילין:

אמונה, זהות וחוסן יהודי

חיזוק הזהות היהודית

כתגובתנו לאנטישמיות

"שמע ישראל" – היא הכרזת האמונה היהודית שלנו. הפסוק הפותח מאשר את ייחודו של ה' ואת מרכזיות האמונה היהודית. השמע שימר את הזהות היהודית ואת החוסן היהודי לאורך כל הדורות.

חיזוק הזהות היהודית הוא התגובה החזקה ביותר שלנו וההגנה הטובה ביותר מפני אנטישמיות. כך שרדנו לאורך הדורות, וכך נמשיך לשרוד.

כ"ה בטבת מציין חודש אחד לאחר תחילת חנוכה, כ"ה בכסלו. השנה תאריך זה חופף גם גמר תקופת האבל של שלושים הימים לאחר פיגוע הטרור הנורא בליל חנוכה הראשון בסיני, אוסטרליה, שבו נרצחו יהודים, רק מפני שהם יהודים.

בתגובה לכך, יזמה "יזכרם" קמפיין שהחל בעשרה בטבת – יום צום, התבוננות ותשובה מסורתית. מטרת הקמפיין היא לחזק את מחויבותנו לקריאת שמע – הכרזת האמונה היהודית היומית – ולקרוא אותה בכוונה בכוונה. למי שלא קרא אותה מעולם, עודדנו לפחות לומר את הפסוק הפותח:

"שמע ישראל: ה' אלוהינו, ה' אחד".

שמע ישראל: הכרזה שהצילה חיים

השמע אינו רק חלק מהתפילה היהודית, הוא היה קו חיים לאורך כל ההיסטוריה היהודית. לאחר השואה, ילדים יהודים רבים שהוסתרו או הוכנסו למנזרים נוצריים או לבתי יתומים לא ניתן היה לזהותם. רבנים גדולים המציאו פתרון מדהים: הם לחשו בעדינות שמע ישראל ליד מיטות הילדים. זיכרונות קבורים התעוררו פתאום. הילדים זעקו "אמא! טאטי!" ונזכרו כיצד הוריהם השכיבו אותם לישון במילים קדושות אלו.

שמע ישראל: משמעותו ותפקידו

באמונה היהודית

הפסוק הפותח "שמע ישראל" הוא קבלת עול מלכותו המוחלטת של ה'. השמע ממשיך בשלושה פסקאות, כל אחת מבטאת ממד יסודי של האמונה היהודית. הפסקה הראשונה קוראת לאהבה ומסירות לה' "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך". הפסקה השנייה מאשרת קבלת

המצוות ואחריות אישית לקיומן. הפסקה השלישית מציגה את מצוות הציצית, המזכירה לנו את כל המצוות, מצווה לזכור מדי יום את יציאת מצרים, ומאשרת שה' רוצה שנקבל אותו כאלוקינו.

באמצעות קריאת השמע, יהודי מחזק מחדש את מחויבותו לה' ואת חייו כחלק מקהילת עם ישראל, ומביא אור גדול לעולם.

ציצית: תזכורת מתמדת למשימתנו

כחלק מיוזמה זו, הדגשנו את מצוות הציצית – האות שנושאים גברים ובנים יהודים. מעבר למעשה הפיזי של לבישתם, הדגשנו את חשיבות הכוונה בעת קריאת הפסקה השלישית של השמע – פרשת הציצית. פסקה זו מזכירה לנו את כל המצוות, מצווה לזכור מדי יום את יציאת מצרים, ומאשרת שה' רוצה שנקבל אותו כאלוקינו.

תפילין: קשירת האמונה ללב

ולשכל

תפילין היא כעת מצווה נוספת במסגרת יוזמה זו. מצווה זו אינה נפרדת מהשמע עצמו, שכן היא מוזכרת במפורש גם בפסקה הראשונה וגם בשנייה:

"וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יַדְךָ וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ"

זוג התפילין מונח על הזרוע, קרוב ללב, ועל הראש – מסמל קשירת הרגשות, המעשים והשכל לשירות ה'. קיום מצווה זו משחרר אור רוחני גדול לעולם ולחיינו האישיים. אור זה אינו יכול להיכבות ומתעמת עם חשכת הרוע.

גאוה יהודית והמשניות

עם ישראל נשאר עם נבדל רק כאשר אנו שומרים על זהותנו היהודית. מטרת האנטישמים והמחבלים היא להחדיר פחד: פחד מלהיות יהודי, פחד מקיום יהדות, פחד מביטוי יהודי פומבי. אנו, לעומת זאת, חייבים לא לפחד ולהפגין את גאוותנו היהודית ואת זהותנו. זוהי קמפיין לחיזוק הזהות ואישור החיים היהודיים, מתוך אמונה וגאוה.

לזכר קדושי סידני

הקרן לזכרו של הרב לייב גליבטר "יזכרם" מקדישה קמפיין זה של שמע-ציצית-תפילין, ביום השלושים, לזכר הנרצחים על קידוש השם בסידני, אוסטרליה. ביניהם הרב אלי שלנגר זצ"ל, שהקדיש את חייו לחיזוק הקשר היהודי ולקיום מצוות, יחד עם שאר הנשמות הקדושות שנלקחו בפיגוע ההוא.

ברכה לעתיד

אם נחיה כיהודים גאים, נביא ברכה לעצמנו,
למשפחותינו ולעמנו. מי ייתן ונשמע בקרוב בשורות
טובות, ישועות ונחמות. ונזכה להתאסף יחד בירושלים
הבנויה, במהרה בימינו. אמן.

יוסף גליבטר

כ"ד בטבת תשפ"ו

שומר ישראל

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר שְׂאֲרִית

יִשְׂרָאֵל וְאֵל יֵאֱבֹד יִשְׂרָאֵל

הָאֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל.

תחנן וסליחות חותמים בפיוט יפה ומרגש "שומר ישראל, שומר שארית ישראל, ואל יאבד ישראל, האומרים שמע ישראל". קוראים אל ה' אבינו מלכנו בתואר "שומר ישראל", ועל משקל זה קוראים אל ה' בבתים הבאים: "שומר גוי אחד..." ו"שומר גוי קדוש...". אין אנו יודעים מי חיבר פיוט זה, אך הוא בבחינת "עתיקא קדישא", דהיינו מאוד ישן וקדוש. פיוט זה נכתב לפני מאות שנים, כנראה בימי שנאה ורדיפות, כאשר חששו ישראל מפני השמדה, וישראל זועקים לשמירה בכלל, לכל דורותיהם, ובפרט ל"שארית ישראל" ששרד את הרדיפות שתהיה לפליטה. המחבר מרמז על כך כי לישראל יש רק מעט זכויות להציג, מבלעדי קריאת "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", המצהיר אמונה ונאמנות לה', מוצג כזכות הגדול ביותר של ישראל.

פִּירוּשׁ "וְאֵל יֵאֱבֹד יִשְׂרָאֵל"

מחבר הפיוט נקט בלשון קשה, "ואל יאבד ישראל", חס מלהזכיר! על אף שהפיוט חובר בימי זעם מלאי גזרות ורדיפות שאכן היה איום קיומי על ישראל, מ"מ עלה

בליבי פירוש אחר. השורש "אבד" יכול לשמש מלשון "אבידה", כלומר חפץ שאבד שצריך למצוא. לפי זה הביטוי יתפרש "שומר ישראל" ישמור ש"ואל יאבד ישראל" – שישראל לא ילך לאיבוד. וא"ת איך אומה שלמה יכולה ללכת לאיבוד? על ידי התבוללות בגוים, ר"ל.

עיקרון מהלכות שומרים

אנו פונים לה' כ"שומר ישראל", שומר של עמו ישראל. כשהתעמקתי בבקשתנו "ואל יאבד ישראל" נזכרתי בהלכות שומרים. שומר חינם, השומר בלי שום שכר, אינו חייב באבדת החפץ אלא אם הוא פשע בשמירתו. שומר שכר, המקבל שכר כלשהו עבור שמירתו, חייב לשלם על אבדת החפץ. על ידי דיני השומרים האלה מתפרש תפילת "שומר ישראל" היטב. אנו זועקים: "ה'! אתה שומר ישראל - השומר שלנו. שמור על שארית ישראל. ואל יאבד ישראל, אל תניחנו להיות אבודים. אתה אחראי עלינו. אף על פי שמעט זכויות ומצות יש לנו, אנחנו מאמינים בך, עודנו אומרים שמע ישראל. זה התשלום שלנו. אתה ה"שומר ישראל" הינך שומר שכר וחייב להגן עלינו ולהציל אותנו מאיבוד בכל מחיר. על זכות הצהרה קצרה זו זאת אנחנו דורשים מן ה' להבטיח כי זהותנו היהודית תשמר ולא תאבד.

עיקרון מהלכות אבדה

"שמע ישראל" הוא יסוד האמונה היהודית. הדת היהודית מבוססת על אמונה ביחוד ה', שאנחנו מצהירים עליה, ומקבלים אותה עלינו עד מסירת נפש כשאנחנו קוראים שמע. כל ישראל, אף הרחוק ביותר, יכול להתחבר לקריאת שמע. כידוע מהלכות אבדה, המוצא חפץ אבוד שיש בו "סימן" שעושה את החפץ משונה וייחודי, על המוצא לשמור על החפץ שיש בו "סימן" ולהכריז על מציאתו (בלי לגלות את הסימן!), והאדם שידוע את הסימן בידוע שהוא בעל החפץ האבוד, ובכך החפץ ניצל מאיבוד וחוזר לבעליו. קריאת "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד" הוא סימן מובהק שאדם שייך לעם ישראל.

"ואל יאבד ישראל...." שום יהודי לא הולך לאיבוד בגלל שיש בו סימן של "האומרים שמע ישראל". כל עוד אנחנו אומרים "שמע ישראל..." יש לנו זהות יהודית.

סיפורים מרגשים על כוחו של

קריאת שמע

ישנם כל כך הרבה סיפורים נוגעים ללב על איך "שמע ישראל" שיחק תפקיד מכריע בהישרדות היהודית. כבנם של ניצולי שואה, מהכי מרגשים ומעוררי דמעות שצפים

במוחי כשאני אומר את התפילה של "שומר ישראל" הם אלה של ילדים קטנים שהוסתרו בשואה. הורים, בייאוש נורא, מסרו אותם למשפחות נוצריות או למנזרים, רק כדי להציל את חייהם. אחרי המלחמה, יתומים ואבודים, רבים מהם לא זוהו. רבנים גדולים – ביניהם הרב אליעזר סילבר, הרב יוסף שלמה כהנמן, הרב יצחק הרצוג, ודיין גרונפלד – חיפשו אותם בנחישות מתוך מסירות נפש. הכומרים הכחישו שנמצאים אצלם ילדים יהודים. כשמנעו מהרבנים כניסה למנזר בשעות היום, הם ביקשו לחזור בלילה ולצפות כשמשכיבים את הילדים לישון, ולזה נענו בחיוב. הם חזרו בשעת השינה ועברו בין המיטות ולחשו "**שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד!**". פתאום, ילדים פרצו בבכי מר, צעקו "**מאמע! טאטי!**" בידיש, נזכרים בזיכרון האחרון של הורים ששמו אותם לישון עם "**שמע ישראל**". מכוח "**שמע ישראל**" היה להם סימן מובהק והילדים האבודים נמצאו – "**ואל יאבד ישראל האומרים שמע ישראל**", ממש כך! וכך גם, אינספור קדושים מתו על קידוש השם, עם "**שמע ישראל**" על שפתיהם, בתאי הגזים, מול כיתות יורים. "**שמע ישראל**" הוא מה **ששומר** על החיים הרוחניים של היהודי לנצח, דרך כל הדורות, ולמרות כל הסבל.

(הערה: הסיפורים מיוחסים לכמה רבנים שונים. כנראה אחד מהם גילה את הסוד שהיה הפיתרון ומסר לאחרים.)

יאבד: נשמד או אבוד?

הפירוש של "יאבד" כ"אבוד" מוצאת תמיכה חזקה בפסוק "אַרְמֵי אַבְד אָבִי" (דברים כו:ה). אמנם יש מחלוקת איך לפרש מילה דומה בפסוק הנ"ל של פרשת ביכורים. רש"י, בעקבות המדרש ואונקלוס, מפרש "אובד" כ"נשמד" – לבן הארמי ביקש לעקור ולהשמיד את הכול, להשמיד את עם ישראל בעריסתו. כך גם ההגדה של פסח אימצה את הפירוש הזה כעיקרי, כשאנו אומרים בליל הסדר "פרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן ביקש לעקור את הכל", והלב נצבט. אבל האבן עזרא והחזקוני חולקים ומסרבים לקבל את הפירוש הזה. הם אומרים: "אובד" בפסוק הנ"ל הוא פשוט "אבוד" – יעקב אבינו עצמו, עני, נודד, חסר ישע בפדן ארם, אבוד בעולם גדול ומאיים. כך, המילה "אובד" נושאת שתי משמעויות כואבות ומרוממות: "נשמד" במסורת המדרשית של רש"י וההגדה של פסח, או "אבוד" בפשט של אבן עזרא וחזקוני. הדו-משמעות הזאת, ששוברת את הלב ומחזקת אותו בו זמנית, מחזקת את הפירוש של "יָאֵל יַאבֵד יִשְׂרָאֵל" – לא רק "אל תיתן לישראל להישמד", אלא גם "אל תיתן לישראל להיאבד", להיעלם, להתבולל, להישכח בעולם.

"אבינו מלכנו"

התחינה האחרונה: אבינו מלכנו הפיוט מסתיים במילים הנואשות והמרגשות של תפילת "אבינו מלכנו": **"אָבִינוּ מְלַכְנוּ חֲנֻנוּ וְעַנּוּנוּ פִּי אֵין בְּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וְחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ"** אבא שלנו, מלך שלנו, חננו ועננו – כי אין בנו מעשים, אין לנו כלום לשלם לך. אנחנו כבר לא אומרים "שמע ישראל", אנחנו כמעט נעלמים – אין לנו זכויות. אנחנו מתחננים לה': **"אֵין לָנוּ מָה לְשַׁלֵּם לָךְ כְּדֵי שֶׁתִּשְׁמֹר עֲלֵינוּ. אַתָּה שׁוֹמֵר חַיִּים. תַּעֲשֵׂה מַעֲבָר לְמָה שֶׁהָלַכְהָ מַחֲיִיבֵת. תוֹשִׁיעַ אוֹתָנוּ מֵרַחֲמִים גְּמוּרִים, מִצְדָּקָה, מַחֲסֵד – וְהוֹשִׁיעֵנוּ"**.

תפילה מרוממת, למרות שהפיוט נאמר בתחנון ובסליחות, ברגעים של התרפסות וכאב עמוק, אך היא לא נועדה להיות עצוב. היא מרוממת, היא צעקה של תקווה. היא מאשרת שאנחנו עדיין מאמינים, עדיין בוכים ופונים לה', ודווקא התפילה הזאת עצמה הזכות שלנו. **אנחנו אומרים לה': "אל תתייאש מאיתנו, כי אנחנו לא מתייאשים ממך"**. העובדה שאנחנו עדיין אומרים תחנון, למרות כל הצרות והייסורים, ועדיין מבקשים הצלה, מבקשים כפרה – זה עוצמה יהודית. אחרי התחינות שלנו בתחנון, אנחנו קמים בביטחון מחודש להמשיך את התפילה, כי אנחנו יודעים שה' יתברך תמיד אוהב אותנו ואנחנו יכולים להיות בטוחים שנהיה ניצולים ונשמרים. אנחנו בטוחים בהישרדותנו ובנצחיות

עמנו, כי יש לנו שומר ישראל ששומר עלינו תמיד, כי
הוא שומר עמו ישראל לעד.

יעקב אבינו וקריאת

שמע

למה יעקב קרא קריאת שמע מיד כשראה יוסף לאחר כ"ב שני פירוד

בתוה"ק (בראשית מו, כט) "וַיֵּרָא אֵלָיו וַיִּפֹּל עַל-צַוְּאָרְיוֹ וַיִּבְכֶּה עַל-צַוְּאָרְיוֹ עֹד". וברש"י "אבל יעקב לא נפל על צואר יוסף ולא נשקו ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע".

וכבר נלאו כל חכמי לב להבין דברי רש"י המופלאים האלו. וכי מה ראה יעקב לקרוא קריאת שמע דווקא לעת מצוא בנו אהובו ויקירו וחמדת לבבו אשר כל חייו הייתה נפשו קשורה בנפשו אחרי כ"ב שנים שלא ראוהו, וכי זה העת והזמן לקרוא קריאת שמע? וכי לא היה יכול מקודם לחבקו ולנשקו ולהוציא מלבבו געגועיו האין סופיים ותיכף ומיד אחר כך לקרוא את שמע, ומה ראה לנכון לקרוא קריאת שמע דווקא בשעה זו? הלא דבר הוא.

ויעויין ברמב"ן (שם) שדקדק על מאי דכתיב "וירא אליו", דהא כיון שנפגשו ודאי רואין זה את זה, ומכח קושיא זו ועוד עניין שהוקשה לו דרך בדרך אחרת מרש"י עיי"ש.

ולבאר דברי רש"י נראה, דהנה, כ"ב שנים קודם לכן ביום מכירת יוסף כאשר הביאו ליעקב את כתונת הפסים ספוגה בדם "וימאן להתנחם" על אף הניסיונות החוזרים והנשנים מבניו ומבנותיו, וביאר רש"י כי אין אדם מקבל תנחומים על אדם חי, ומשום כך תחושת האבלות נמשכת, כיון דרק על המת נגזר שישתכח מהלב אחר י"ב חודש.

יעקב היה מסופק אם לקבל דברי בניו או לא

והנה, יעקב היה שרוי בדאגה וצער מכמה ספיקות לכמה צדדים. מצד אחד, האם להאמין לבניו שיוסף נטרף ומת, ומן הצד האחר כשראה שאינו מקבל תנחומים, דלכאורה הוא סימן ואות דעדיין יוסף חי, מ"מ היו לו מחשבות, דאפילו אם הוא חי, היאך אדע שלא נפגם בקדושתו ואז אבוד לעולמים? ולכך היה אכול ספקות ובצער ובגלל זה לא שרתה עליו רוה"ק כל הכ"ב שנים.

ולאחר כ"ב שנים לאחר שסרח בת אשר שרה לפניו ואח"כ באו בניו לבשרו עוד יוסף חי, "ויפג לבו כ לא האמין להם", היינו שיעקב הרגיש רע על זה שאינו יכול להאמין לבניו, וזה על אף שמסרו לו דברי יוסף, ורק כאשר ראה את העגלות שיוסף שלח אז "ותחי רוח יעקב אביהם", דאז נחה עליו רוה"ק, ומה נשתנה בראותו את העגלות? ראיית העגלות בחוש, מעבר להסתמכות על

הסיפורים של בניו, אימתה ליעקב בראש ובראשונה שיוסף אכן חי וזה התיר את הספק האם יוסף חי או לא.

וגם על החשש השני שחשש יעקב שאפילו אם יוסף חי, שמא אינו בקדושתו העליונה הראויה לו, אך כשראה את העגלות לאחר ששמע שאמרו **עוד** יוסף חי, איתא במדרש דלרמז בא, לומר כי על אף ששהה במקום ערוות הארץ, עכ"ז **עוד** - חי הוא הן ברוחניות והן בגשמיות, וזהו הריבוי **עוד** יוסף חי.

ואחרי ראותו זאת, "ויאמר ישראל רב **עוד** יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות" ופירש"י רב לי שמחה וחדווה הואיל ו**עוד** יוסף בני חי.

מה שנראה לו הקב"ה רק בחזיון לילה כי לא חזר לנבואתו

אך עדיין לא חזר יעקב לשיא גדולתו בנבואה שהרי דווקא במראה הלילה, ולא בהקיץ, הקב"ה בא ליעקב בחלומו "אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם: אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך", ובמדרש שאמר לו הקב"ה ליעקב כי יוסף יתעסק בפטירתו ויעשה בו עצימת עיניים לאחר צאת נשמתו, ותמוה איך זה נתן מרגוע ליעקב במה שיוסף יתעסק במיתתו ויעצום עיניו עד שלכך לא התירא מרדה מצרימה? ועוד תמוה, ממה היה יעקב ירא מלכתחילה שהקב"ה היה צריך לומר לו אל תירא מרדה מצרימה?

והנראה לומר, שהחששות של יעקב אבינו היו על שני עניינים כי עדיין פחד יעקב שיוסף לא עלה ונתעלה בקדושתו הראויה לו באותה מידה כאילו לא נמכר למצרים, ושמא ח"ו בכל זאת איננו בשיא גדולתו הרוחנית, ועוד חשש יעקב על עצמו שמא ח"ו יתקלקל מאויר טומאת ערות ארץ מצרים ולכך היה צריך דיבור מהקב"ה בעצמו שיאמר לו **"אל תירא מרדה מצרימה"** לגבי מדרגות קדושתך, **"אנכי ארד עמך מצרימה"** שתמיד תהיה דבוק בי, **"ואנכי אעלך גם עלה"** שאפילו לאחר מיתה תהיה דבוק בי - וסימן לדבר שתיקבר במערת המכפלה באה"ק, ולגבי דאגתך שהטומאה דאור ערות הארץ והמצריים יקלקלו אותך: **"ויוסף ישית ידו על עיניך"** כדברי הרשב"ם שיוסף יתעסק על כל ענייניך.

הבטיחו על ב' הספיקות שהיו לו

וז"ל רבינו הספורנו: **"לא תצטרך לפקוח עיניך להשיג חפציד כי יוסף יגיעם אליך בזולת השגחתך ולא תצטרך אתה להתעסק עם המצרים הבלתי ראויים לקרוב אליך."** ומה שפירשו במדרש כי יוסף יתעסק בפטירתו ויעשה בו עצימת עיניים לאחר צאת נשמתו, לא בא לחלוק על דברי רבותינו הרשב"ם והספורנו, אלא להוסיף על דבריהם שיוסף ישית ידו על עיני אביו מיום בואו למצרים עד לאחר פטירתו, עד ועד בכלל.

זה שיוסף ראוי להתעסק בקבורתו

מורה שאחוז בקדושה

אולם רבותא רבתא אשמועינן המדרש, שכידוע גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם והצדיקים מאד מקפידים על הרמה הרוחנית של מי שיתעסק בהם לאחר פטירתם וכאן בישר הקב"ה ליעקב שיוסף עומד בשיא צדקתו וקדושתו ויאריך ימים ולא ימות בחיי יעקב ועוד שיוסף עמד בדרגתו המיוחדת של ממוצע בין השבטים לבחיר שבאבות והוא לבד ראוי להתעסק ביעקב לאחר פטירתו, וכן היה.

ובזה נחה דעתו של יעקב שלא מיבעיא שאין לו מה לפחד על רמתו הרוחנית במצרים אבל יותר מזה התבשר כי בנו יוסף נשאר בקדושתו העילאית כאשר היה עמו, ובזה קיבל סעד לחזקו ולנחמו על כ"ב השנים שסבל על העדר בנו.

וירא אליו – התבוננות פנימית

והנה כאשר נפגשו שניהם יחד, יעקב ויוסף, אמרה תורה "וירא אליו" הכוונה לא לראייה גופנית, אלא הכוונה "וירא אליו" היא התבוננות פנימית בתוך תוכו ולתהות על קנקנו הזוהר יוסף שיצא מביתו קודש קדשים לה', וכפי שמצינו בגדולי ומאורי הדורות שידעו להתבונן על האדם ולראות כל מעשיו אם קודש הם או חלילה להיפך, וזהו מה שאמרה תורה "וירא אליו", לא הכוונה

בגוף דאז ק' קושיית הרמב"ן הנ"ל, אלא התבוננות פנימית, העוד "יוסף חי" בקדושתו וצדקתו.

וכדמות ראייה לדברינו, אפשר עפ"י הכלל הידוע בתרגום אונקולוס: היכן שכתוב בתורה "וירא" כשמוסב על הקב"ה מתגלה לנביא אונקלוס מתרגם **ואתגלי**, וכשכתוב בתורה "וירא" והכוונה שאדם מתראה לחבירו אונקולוס מתרגם **ואתחזי**, והנה כאן נפגש יוסף עם יעקב וכתוב "וירא אליו" ותרגם האונקולוס **ואתגלי ליה**, ועיין בספר שערי אהרן מש"כ בזה יעו"ש.

ואתגלי הוא בהקיץ – ולא בחלום

ולהנ"ל **אפשר**, שיתכן ו"ואתגלי" מוצדק הוא, ללמדנו שכאשר יוסף פגש את יעקב, **גם הקב"ה בעצמו היה שם בהקיץ ולא בחלום** כפי ההבטחה שהבטיח אנכי ארד עמך מצרים, וזה היה בבחינת "וירא אליו ה'" שהיה לאאע"ה לאחר ברית מילה, לבקר את יעקב ולרפא אותו מהמרה שחורה ועצבות שתקפה אותו במשך כ"ב שנים ברגע אחד של איכות רוחנית, ומתוך כך התמלא בשמחה עצומה לא רק על מציאת בנו יוסף אלא גם על יכולתו המחודשת לקבל רוח"ק בעוצמה מלאה ולזכות לגילוי שכינה ממש בהקיץ עם כל השמחה והעוצמה הרוחנית שחסרה מאז מכירת יוסף, וכתוצאה מזה הוא חווה את הדרגה הגבוהה ביותר של קירבה גלויה של השכינה, ולכן יעקב חש את הצורך לקרוא את ה"שמע" ברגע זה של התרוממות.

ולכך, כאשר חזה את יוסף בנו לנגד פניו, וראהו שהוא בשלימותו הרוחנית ולא נפל בו פגם, ואז נפלה עליו רוח ממרומים בעוצמה רבה, ומי יוכל לשער את גודל שגב מעמד זה אשר אב יראה את בנו בקדושתו וצדקותו, והרגיש את מתנת היהלום שנתן לו האלוקים, אשר בנו מחמדו וחביבו נשאר איתן בדרכי אבותיו ואבות אבותיו, ועוד עם ההשראה הגדולה שהקב"ה השפיע עליו, תיכף ומיד אמר קריאת שמע, על גילוי השכינה שנפלה עליו זה עתה מחדש, אחרי הרבה שנים.

רמז לו שיבוא לקדושה עילאה ולא יוכל להביט בו

ומה נמלצו לחיך, להוסיף כוונה עמוקה וברורה בזה, כי כאשר פגש יוסף את אביו וראה את גודל הקדושה ששרתה עליו, היה יעקב בבחינת הכהן הגדול המברך, אשר הדין הוא שאסור להביט על הכוהנים מחמת קדושתם, ואז הניח יוסף ידו על עינו של אביו **כמסוה** בכדי שלא יראה הקדושה הנוראה באותו הזמן.

וזוהו אשר רמז לו הקב"ה ברמז במראות הלילה "אל תירא מרדה מצרימה" וכו', "ויוסף ישית ידו על עיניך" פ"י מיד עם בואך למצרים היינו כהנ"ל שהוא יבוא לכזו קדושה, עד אשר יוסף לא יוכל להביט בו, ויצטרך להניח ידו על עיני אביו.